

Michał Heller

Wydz. Filozoficzny PAT
Kraków

DROGI KU ODKRYCIU

W dniach 5–8 listopada 2004 r. w Watykanie odbyła się kolejna Sesja Plenarna Papieskiej Akademii Nauk. Tegoroczny temat sesji brzmiał „Paths of Discovery”. Jak wiadomo, problem „odkrycia naukowego”, jego logiki lub jego spontaniczności, jest ważnym problemem w filozofii nauki. Ale tym razem nie chodziło o filozoficzne analizy. Wśród członków Akademii jest wielu, których naukowe dokonania zasługują na miano ważnych lub nawet przełomowych odkryć. Ich „autoreferaty” mogłyby dostarczyć ciekawych „szczególnych przypadków” (*case studies*), które stanowią potem cenny materiał do analiz metodologicznych. I być może, gdy materiały z tej sesji zostaną opublikowane, będą one takim źródłem, ale słuchając referatów, dominowało jednak odczucie dość przypadkowego zestawienia tematów. Były referaty sięgające do historii (np. G. V. Coyne, *Discovery of the New Cosmology of Copernicus, Kepler and Galileo*; J. Mittelstrass, *Different Types of Discovery — Lessons from the History of Science*), referaty odwołujące się do własnych naukowych doświadczeń (np. B. M. Colombo, *Paths to Discovery: Personal Experiences in Social Sciences*; A. Zichichi, *A Personal Experience of Unexpected Discoveries*), referaty o charakterze przeglądowym (np. M. J. Rees, *From Confusion towards Consensus in Cosmology*; C. Cohen — Tannoudji, *Optical Methods — A Simple Way to Interrogate and to Manipulate Atoms*).

Jak można się było tego spodziewać, prawie we wszystkich referatach odbijały się własne dokonania prelegenta. Sesje Papieskiej Akademii tym jednak różnią się od innych sympozjów i konferencji, że wszyscy mówcy mają jednak coś do powiedzenia, choćby nie były to rewelacje z ostatniej chwili. W nauce często równie ważne od takich rewelacji są namysł i refleksja nad tym, co dokonano już jakiś czas temu.

Plenarną Sesję Akademii zwykle rozpoczyna wspomnienie tych, którzy ostatnio odeszli. Tym razem wśród nich był prof. Stanisław Łojasiewicz. Zmarł on 13 listopada 2002 r. w drodze powrotnej do Polski z poprzedniej Sesji Plenarnej Akademii. Wspomnienie o nim wygłosił prof. P. Germain z Paryża. Niestety w Polsce często jest tak, że nasi uczeni są bardziej znani i cenieni za granicą niż w naszym kraju.